Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central, judecător Vitalie Pîslariuc

Dosarul nr. 2a-2796/23
(2-22176308-02-2a-21072023)

D E C I Z I E

30 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Anatol Pahopol
Judecători Dorin Dulghieru și Ruxanda Pulbere

Examinând în procedură scrisă cererea de apel declarată de către Ungurean Ludmila,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. ”MOLDTELECOM” împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2023, prin care s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. ”MOLDTELECOM” împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 24 noiembrie 2022, reclamantul S.A. „MOLDTELECOM” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva pârâtei Ungurean (Bogza) Ludmila cu privire la încasarea datoriei în mărime de 6948,83 lei, cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 200,00 lei și taxei de stat în mărime de 270,00 lei.
2. În motivarea acțiunii a indicat că în baza contractului nr. 91429827 operatorul S.A. „MOLDTELECOM” s-a obligat să presteze abonatului Ungurean (Bogza) Ludmila servicii publice de comunicații electronice, solicitate de către abonat, iar abonatul s-a obligat să le achite la prețul prevăzut de contract și anexele acestuia.
3. Potrivit anexei nr.1 a contractului nr. 91429827, abonatul a primit la preț promoțional un terminal, cu condiția achitării abonamentului lunar o perioadă minimă obligatorie contractuală. Iar, în cazul în care contractul va fi rezoluționat până la expirarea perioadei minime contractuale, abonatul va achita suplimentar suma de 4 613,83 lei, pentru subvenția primită pentru terminal.
4. Reclamantul a susținut că, conform pct. 9.5, pentru rezilierea contractului, abonatul s-a obligat să achite furnizorului diferența dintre prețul integral și prețul promoțional/suma achitată pentru terminalul achiziționat în mărime de 2335,00 lei.

5. S.A. „MOLDTELECOM” a opinat că în adresa pârâtei a fost expediată reclamația, prin care a fost informat despre nerespectarea clauzelor contractuale și obligațiunea acestuia de a returna datoria acumulată față de reclamant, cu scopul de a soluționa litigiul pe cale amiabilă, însă pârâta nu a executat în termenul acordat obligația de plată.
6. În temeiul celor expuse, S.A. „MOLDTELECOM” a solicitat încasarea de la Ungurean (Bogza) Ludmila a datoriei de 6948,83 lei, inclusiv cheltuielile de asistență juridică în sumă de 200,00 lei, taxei de stat în mărime de 270,00 lei și cheltuielilor pentru citarea publică în sumă de 200,00 lei.

Poziția instanței de fond:

7. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2023 s-a admis cererea cu valoare redusă depusă de S.A. „MOLDTELECOM” împotriva Ungurean (Bogza) Ludmilei cu privire la încasarea datoriei şi compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat de la Ungurean (Bogza) Ludmila în beneficiul S.A. „MOLDTELECOM” datoria totală în sumă de 6 948,83 (șase mii nouă sute patruzeci și opt,83) lei, cheltuielile de judecată în sumă de 270,00 (două sute șaptezeci,00) lei cu titlu de taxă de stat, suma de 200,00 (două sute,00) lei cu titlu de asistență juridică și suma de 200,00 (două sute,00) lei cu titlu de citare publică.

Solicitarea apelantului:

8. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2023, Ungurean Ludmila a declarat apel împotriva acesteia, solicitând casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri privind trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță și compensarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părților:

9. În motivarea cererii de apel, Ungurean Ludmila a menționat că examinarea cauzei civile a avut loc în procedura cererilor cu valoare redusă, procedura scrisă şi nu a cunoscut despre procesul respectiv, nu a primit nici o înştiinţare despre data, locul şi ora şedinţelor judiciare, fiind privată de dreptul la acces la justiţie, fiindu-i îngrădit dreptului la apărare de către instanţa de fond.
10. De asemenea, a menționat că la momentul examinării cauzei în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, fiind emisă o hotărâre la 15 martie 2023, nu se afla pe teritoriul R. Moldova, fiind plecată, fapt confirmat prin extrasul eliberat de Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră al RM.
11. Apelanta a invocat că actele expediate de instanţă au fost returnate în adresa instanței de judecată cu menţiunea „nereclamat”. Prin urmare, instanţa neîntemeiat a dispus citarea publică a apelantei, deşi nu a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru a cita partea în proces prin toate mijloacele posibile, executor judecătoresc, punerea în sarcina reclamantului înmânarea citaţie personal, etc., aşa cum prevede art. 108 Cod de procedură civilă, fiind lipsită de dreptul de a fi prezentă la şedinţa de judecată, deoarece ea nu-şi recunoaşte semnătura aplicată pe contractul de prestări servicii din 20 martie 2018, urmând să înainteze cereri şi demersuri în faţa instanţei.
12. Colegiul reține că acțiunea înaintată de S.A. „MOLDTELECOM” împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost

examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXI[1] Cod de procedură civilă.

13. În conformitate cu art. 276[4] alin. (5) Cod de procedură civilă *,,instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art.276[3] fiind aplicabile corespunzător”.*
14. Potrivit art. 276[3] alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă *,,procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică”.*
15. Astfel, respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, intimata S.A. „MOLDTELECOM” nu a depus referință asupra apelului declarat.

Aprecierea instanței de apel:

16. Analizând argumentele apelului prin prisma actelor și circumstanțelor cauzei, raportate la dispozițiile legale incidente speței, Colegiul conchide că apelul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.
17. În conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă *,,instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
18. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă „*instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă în cazul prevăzut la art. 388 alin.(1) lit. b)”.*
19. Conform dispozițiilor art. 388 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă *,,hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată”.*
20. Potrivit actelor cauzei, se atestă că S.A. „MOLDTELECOM” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei în mărime de

6948,83 lei, cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 200,00 lei și taxei de stat în mărime de 270 lei.

21. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii, încasând de la Ungurean (Bogza) Ludmila în beneficiul S.A. „MOLDTELECOM" datoria totală în sumă de 6 948,83 lei, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 270 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 200 lei, precum și cheltuielile pentru citarea publică în sumă de 200 lei.
22. Colegiul notează că cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. „MOLDTELECOM" împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, fără participarea părților.
23. Potrivit materialelor cauzei, la adresa de domiciliu a apelantei, și anume: mun. *****, *****, a fost expediată încheierea judecătorului prin care cererea de chemare în judecată menționată a fost acceptată în procedura cererilor cu valoare redusă, a fost stabilit termen pârâtului pentru prezentarea referinței și probelor necesare, precum și comunicate ultimei data, luna, orele și modalitatea examinării cererii de chemare în judecată, însă corespondența a fost restituită instanței cu mențiunea oficiului poștaș „nereclamat", fiind dispusă citarea publică.
24. În acest sens Colegiul menționează că, în temeiul prevederilor art. 276[3] alin. (3) Cod de procedură civilă *"în termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pîrîtul prezintă instanţei judecătoreşti şi reclamantului o referinţă, precum şi copii de pe înscrisurile necesare. (...)".*
25. Potrivit art. 276[4] alin. (2) Cod de procedură civilă *„dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pîrîtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar".*
26. În continuare, se reiterează că, modalitățile de comunicare a cererii de chemare în judecată și a actelor de procedură sunt stabilite în Capitolul VIII – Comunicarea actelor de procedură. Citația, înștiințarea judiciară. Acest capitol impune, în general, ca instanța să asigure transmiterea actelor și primirea acestora.
27. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă *„cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanților la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară".*
28. În conformitate cu prevederile art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă *"citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmânează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei",* iar alin. (5) a normei menționate stabilește că *„citaţia sau înştiinţarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor...".*
29. Potrivit art. 108 alin. (1) Cod de procedură civilă *„dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut şi reclamantul dă asigurări că, deşi a făcut tot posibilul, nu a reuşit să afle*

domiciliul acestuia, preşedintele instanţei dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală”.

30. Din cuprinsul normelor legale enunțate rezultă că, legiuitorul a instituit o singură condiție, când instanța de judecată poate să soluționeze cererea în baza materialelor anexate la dosar, și anume în cazul în care pârâtul, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, nu depune referință în termenul de 30 zile de la comunicarea actelor menționate.
31. Cu alte cuvinte, faptul că cererea cu valoare redusă și înscrisurile anexate nu au putut fi comunicate pârâtei, din motiv că trimiterea poștală a fost restituită în adresa instanței de judecată, cu mențiunea „nereclamat”, nu constituie un temei legal care acordă judecătorului dreptul de a examina cererea cu valoare redusă, or, legiuitorul a prevăzut că cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate se va considera comunicată numai în cazul în care există confirmarea transmiterii textului cuprins în act și confirmarea primirii lui.
32. În continuare, Colegiul civil evidențiază că, într-adevăr, legiuitorul la art. 108 alin. (1) din Cod de procedură civilă a prevăzut că publicarea în presă se consideră citare legală, însă, pentru ca instanța să o dispună urmează a fi îndeplinite două condiții, și anume: 1) ca locul de aflare a pîrîtului să nu fie cunoscut; şi 2) ca reclamantul să dea asigurări că, deşi a făcut tot posibilul, nu a reuşit să afle domiciliul pârâtului.
33. Prima condiție presupune imposibilitatea îndeplinirii procedurii de citare a pârâtului ca urmare a faptului că acesta nu locuiește pe adresa indicată de reclamant și nici la cea existență în evidențele autorităților de drept.
34. Pentru ca instanța să ajungă la convingerea că reclamantul a făcut tot posibilul, însă nu a reușit să afle domiciliul pârâtului, reclamantul trebuie să facă dovada efectuării unor cercetări legate de acest aspect.
35. În situația din speță, din materialele cauzei urmează că domiciliul pârâtei/apelante este în ***** *****, însă rezultatul citării la domiciliu confirmă nerecepționarea citației de către acesta, fiind indicat „nereclamant”.
36. Alte modalități de comunicare a actelor nu au fost efectuate, deși legea prevede și alte modalități, altele decât livrarea prin poștă recomandată, cum ar fi: cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică pârâtului prin intermediul persoanei împuternicite; prin intermediul biroului executorului judecătoresc; la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și telefonic.
37. Astfel, Colegiul apreciază critic citarea pârâtei Ungurean Ludmila prin publicare în presă or, faptul restituirii instanței a corespondenței ca „nereclamată”, nu probează că locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut, mai ales că legiuitorul a prevăzut și alte modalități de comunicare.
38. Colegiul evidențiază și faptul că din informația Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, urmează că în perioada examinării cauzei apelanta nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova.
39. Altfel spus, instanțele de judecată trebuie să facă tot ce se poate aștepta, în mod rezonabil, de la acestea pentru a comunica pârâtului cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate și să se asigure că aceștia din urmă sunt la curent cu procedurile din

care fac parte (Miholapa c. Litoniei, nr. 61655/00, pct. 31, 31 mai 2007 și Ovuș c. Turciei, nr. 42981/04, pct. 48, 13 octombrie 2009).

40. În consecința celor ce preced, se evidențiază că prima instanță a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. ”MOLDTELECOM” împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată în lipsa comunicării acesteia a cererii de chemare în judecată și înscrisurilor anexate.
41. În acest sens, Colegiul remarcă că, în situația din speță nu au fost respectate prevederile procedurale în vederea comunicării pârâtei a cererii de chemare în judecată și înscrisurilor anexate, fapt ce a limitat și a încălcat drepturile apelantei la apărare și la un proces de judecată echitabil.
42. Colegiul notează că, potrivit art. 26 alin.(1), (2) Cod de procedură civil *„procesele civile se desfăşoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale; contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei”.*
43. În acest sens, instanța de apel menționează că, potrivit prevederilor art. 6 CEDO, persoana trebuie să aibă posibilitate reală de a-și apăra drepturile și interesele legitime în condiţii în care să nu o plaseze într-o situaţie dezavantajată în raport cu adversarul său, or, examinând cauza în lipsa comunicării legale pârâtului a cererii, prima instanță a încălcat dreptul de acces la justiţie stipulat la art.5 Cod de procedură civil, care constituie o prerogativă fundamentală a individului recunoscută într-o societate democratică edificată pe principiile echităţii şi justiţiei de a avea examinată cauza sa de către un magistrat, care se poate referi la constatarea unei situaţii de fapt sau soluţionarea unui litigiu, acesta fiind și un drept indispensabil privind întreg ansamblu de garanţii procedurale în materie civilă.
44. Astfel, în lipsa accesului efectiv la justiţie, toate celelalte garanţii de procedură sânt inutile şi lipsite de sens juridic, întrucât ele derivă de la accesul liber la justiție.
45. În această ordine de idei, având în vedere că, la examinarea cauzei în fond, nu a fost respectată procedura de comunicare pârâtei Ungurean Ludmila a cererii de chemare în judecată și înscrisurilor anexate, iar cererea acesteia nu poate fi soluționată în apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, ajunge la concluzia de a admite apelul, a casa hotărârea primei instanțe și a remite cauza la rejudecare în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.
46. La rejudecarea cauzei, prima instanță urmează să ia în considerație cele relatate supra, să întreprindă măsurile necesare pentru examinarea cauzei, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, cu înștiințarea legală a părților despre acțiunea depusă, cu comunicarea actelor, comunicarea datei, locului și orei examinării cauzei, respectând principiul egalității părţilor în drepturile procedurale, astfel încât părţile să aibă posibilitatea de a depune referința și probele sale, de a-și formula poziția, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii poziției sale, de a-şi expune punctul său de vedere asupra iniţiativelor instanţei, totodată păstrându-și imparţialitatea şi obiectivitatea,

creând condiţii pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor cauzei.

47. În conformitate cu prevederile art. 376 alin. (1^1), art. 385 lit. d), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de către Ungurean Ludmila.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. ”MOLDTELECOM” împotriva Ungurean Ludmilei cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare, în aceeași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecători Dorin Dulghieru

Ruxanda Pulbere